

ganffe rigtigt, at skundom antager den Fæster, som ikke har Børn, en Medhjælper, der da bliver betragtet som hans Pleiesøn, og at der i saa Fald kunde være nogen Anledning til ved dette Forslag at begunstige ham; men det er dog Noget, der ikke er saa ganffe almindeligt. Jeg troer altsaa, at man maa indrømme Majoratsbesidderne Ret til, naar et Sted staaer fæstledigt, da at kunne sælge det til hjem de ville. Et Forslag, som senere vil komme for, gaaer ogsaa ud derpaa; men ved Siden deraf indeholder det saadanne Bestemmelser, som jeg troer ville være meget betænkelige at vedtage, da de uden Tvivl ville forhindre hele Loven fra at udkomme. — Imod det Endringsforslag, som er stillet af flere ærede Medlemmer under 3die Afstemningspost, troer jeg ikke, der kan være Noget at erindre, da det egentlig kun gaaer ud paa at tydeliggjøre, hvad der allerede er foreslaaet, idet det nemlig i den vedkommende § er omhandlet, at der skal kunne sælges saavel til Selvetendom som til Arvesfæste. Det er mig imidlertid ikke ganffe klart, hvorfor de ærede Herrer Landstingsmænd netop have villet bruge Udtrykket *Gjennemsnitsminimum*; jeg kan ikke skjønne, at det er nødvendigt, at der holdes derpaa, ligesom dette Udtryk vistnok ogsaa kunde give Anledning til den Tvivl, som er bleven udtalt af den ærede 4de Landstingsmand for 7de Kred (Nyholm). Naar man bestemmer et Minimum, gjaelder dette saavel for det Hele, det som Minimum er bestemt for, som ogsaa for hver enkelt Eiendom, som henhører derunder.

Førend jeg omtaler de følgende Paragraffer, skal jeg efter den Orden, Afstemningslisten giver Anledning til, sige et Par Ord med Hensyn til den nye § 3, som er foreslaaet af de samme ærede Landstingsmænd. Jeg er vel ganffe enig med den ærede 2den Landstingsmand for 11te Kred (Schulin) i, at de nuværende Besiddere ikke have Ret til nogensomhelst Deel af Substantien, og det kan derfor vel, saavidt jeg skjønner, være i og for sig tvivlsomt, om Loven burde hjemle den Besiddere, som tilfældigvis foretager Salg, nogen vis Deel af Kjøbesummen; men paa den anden Side maa jeg tillade mig at bemærke, at det ikke er noget Nyt, som først er gjort gjæl-

dende i den senere Tid, at der indrømmes den Besiddere, som afhænder sit Bøndergods, en vis Deel af den indbundne Capital. Allerede tidligere, naar man har givet Ret til at bortarvesfæste Bøndergods, har det ikke været sjældent, at man har indrømmet de Besiddere, som overdroge Bøndergods til Arvesfæste, en vis Deel af den Kjøbesum, der indkom ved Salget, som endog meget har overskredet de Procenter, som nu tilstaaes ved de almindelige Bevillinger. Jeg troer ogsaa, at det vil være ikke lidet opmuntrende, ja maaskee, at det vil være endogsaa at ansee som nødvendigt, at der tilstaaes Sælgeren en saadan vis Deel af Kjøbesummen, naar man virkelig ønsker at fremme Overgangen til Selvetendom af saadanne Fæstesteder, som høre under Majorater. Imidlertid troer jeg, at man, hvis man vil indrømme en saadan Procentandee, snarere skulde holde sig til den Grundsætning, som følges i de Bevillinger, der meddeles, end gaae den Vej, som her er foreslaaet. Her er nemlig indrømmet ubetinget 10 pCt. af Kjøbesummen og endvidere 5 pCt., naar dette Beløb kan afholdes, uden at der affortes Noget i det fastsatte Minimum. Jeg troer, at det er ret hensigtsmæssigt og har sin Grund ogsaa i Forholdets Beskaffenhed, at man giver større Procenter, naar der sælges til Fæsterne, eller med hans Samtykke til hans Børn eller Livsarvinger. Naar der nemlig ventes, indtil Stedet bliver fæstledigt, da kan man upaatvileligt antage, at der vil erholdes en ikke lidet større Kjøbesum, end naar det sælges til Fæsteren, medens Stedet er bortfæstet, og det forekommer mig, at man ikke skulde opmuntre til at udsætte Salget, indtil Stedet bliver fæstledigt; men, naar Besidderen kan erholde ogsaa da de 15 Procent, der upaatvileligt ville falde indenfor det fastsatte Minimum, saa kan deri ligge en Opfordring til at vente, indtil Stedet bliver fæstledigt. Jeg har en anden Betænkelighed med Hensyn til disse Procenter, og det er den, at jeg antager, at der aldrig bør indrømmes Besidderen, som sælger, nogen Deel af Kjøbesummen, naar ikke den Kjøbesum, som bestemmes af Justitsministeriet, heelt kan bevares for Majoratet. Det ligger i Forholdenes Beskaffenhed, at, naar der skal fastsættes et Minimum, kan dette ikke sættes saa